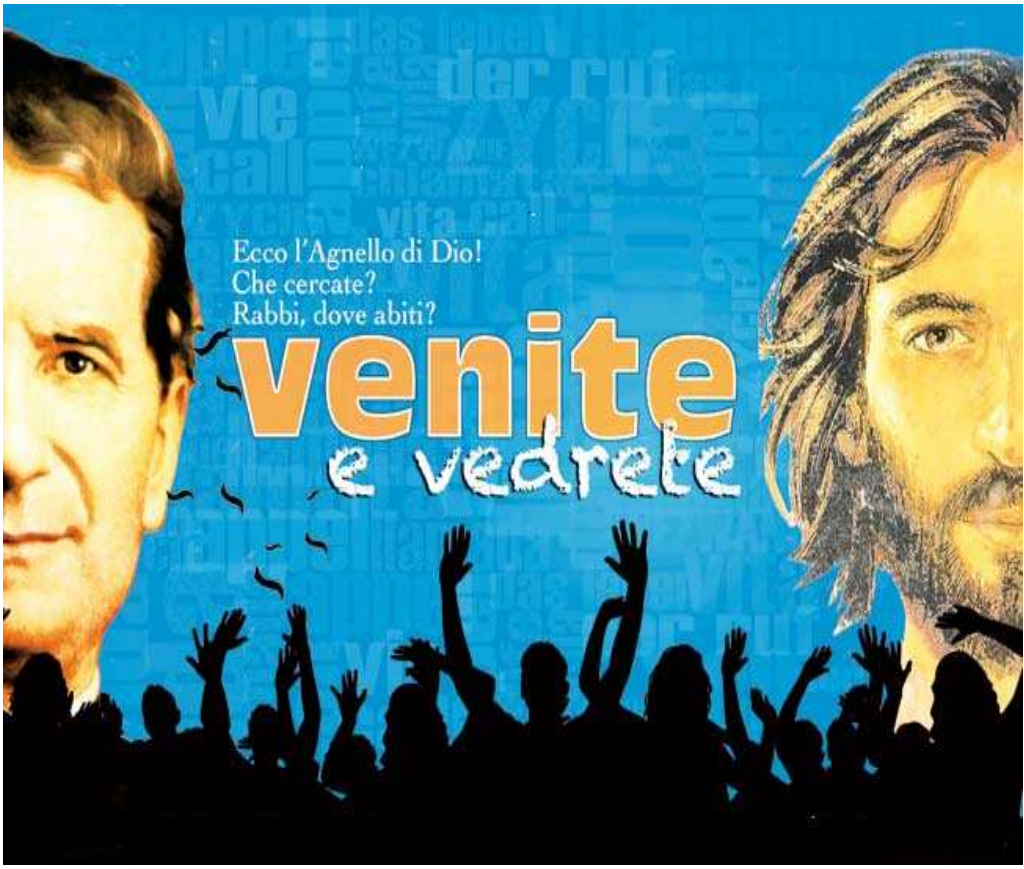
Don Pascual Chávez Villanue-va

hlavní představený SDB

Heslo 2011

POJĎTE A UVIDÍTE

(Jan 1, 39)

Nutnost svolávat

OBSAH

1. Vrátit se k Donu Boskovi 5
   Jak Don Bosko realizuje nasazení ve prospěch povolání? .. 7
2. Nutný předpoklad: vytvářet kulturu povolání 10
   Život je povolání 11
   Otevřený pro druhé a pro Boha 12
   Prožívaný jako dar a jako úkol 13
3. Aspekty, které jsou obzvlášť důležité při animaci a nabídce povolání 17
   Podporovat kulturu povolání: úkol pastorace mládeže 17
   Výchova k lásce, k čistotě 19
   Výchova k modlitbě 20
   Osobní doprovázení 24
   Ústřední postavení a role řeholního zasvěcení v poslání salesiánské rodiny 26
   Salesiánské mládežnické hnutí, přednostní prostor pro nabídku povolání 28
4. Závěr. Krása a aktuálnost salesiánského povolání 31
   KARAVANA NA POUŠTI 33
   Tanec života 34

„Pojďte a uvidíte“

(*Jan* 1,39)

Nutnost svolávat

Milí bratři a sestry, všichni členové salesiánské rodiny a přátelé Dona Boska,

srdečně vás zdravím s velkou úctou, kterou mám ke každému z vás, a přeji vám, aby vás Bůh skrze vtělení svého Syna zahrnul v tomto novém roce svým požehnáním.

Píši vám, abych představil Heslo na rok 2011. Jsem přesvědčen, že tento dar s radostí přijmete. Jednak kvůli hodnotě, kterou má *Heslo* jako takové v naší salesiánské tradici již od dob Dona Boska. Ale také kvůli zvolenému tématu, které se dotýká našeho života, poslání i schopnosti pomáhat objevit život jako povolání. V neposlední řadě vzhledem k době, ve které žije církev a salesiánská rodina, především na Západě.

Po Heslu 2010 *„Pane, rádi bychom viděli Ježíše“* o naléhavosti evangelizace, se mi zdálo nejlogičtější a nejpřirozenější vyzvat celou salesiánskou rodinu, aby spolu se salesiány, cítila **nutnost svolávat**. My salesiáni totiž

> *„silněji než jindy dnes cítíme výzvu v každém prostředí vytvořit kulturu povolání, aby tak mladí lidé objevili život jako povolání a celá salesiánská pastorace se stala skutečně pastorací povolání. To vyžaduje mladým lidem pomoci překonat individualistickou mentalitu a kulturu seberealizace, která je nutí plánovat budoucnost, aniž by naslouchali Bohu. Znamená to také zapojit a formovat rodiny a laiky. Zvláštní úsilí je třeba věnovat probouzení apoštolátní horlivosti mezi mladými. Jako Don Bosco jsme povoláni je povzbuzovat, aby se stali apoštoly svých kamarádů, přijali různé formy církevní a sociální služby, zapojovali se do misijních projektů. Abychom tyto mladé lidi podpořili ve volbě apoštolátní služby, je třeba jim nabídnout intenzivnější duchovní život a systematické osobní doprovázení. Právě toto je půdou, na níž vyrostou rodiny schopné autentického svědectví, laici angažovaní na*

všech úrovních církve i společnosti, a rovněž povolání k zasvěcenému životu a kněžské službě.“[1]

Evangelizace a povolání, milí bratři a sestry, jsou od sebe neoddělitelné. Dokonce měřítkem toho, jestli je evangelizace skutečně dobrá, je její schopnost probouzet povolání, dávat dozrát projektům evangelního života, plně zapojit ty, kteří jsou evangelizováni a učinit z nich učedníky a apoštoly.

Historickým faktem Ježíšova života, potvrzeným všemi čtyřmi evangelisty je, že Ježíš od samého počátku své evangelizační činnosti (srov. *Mk* 1,14-15) povolal některé, aby ho následovali (srov. *Mk* 1,16-20; *Mt* 4,18-19; *Lk* 5,10-11; *Jan* 1,35-39). Tito jeho první učedníci se tak stali společníky „po celý čas, kdy Pán byl mezi námi, od křtu Janova až do dne, kdy byl od nás vzat“ (*Sk* 1,21-22).

Povolání těchto prvních učedníků je podle Janova evangelia plodem osobního setkání, které přitahuje a okouzluje. Natolik proměňuje jejich mysl a především srdce, že v Ježíši poznávají Toho, v němž se naplňují nejhlubší očekávání a proroctví dlouho očekávaného Mesiáše. Tato zkušenost je natolik svazuje s Ježíšovou osobou, že ho s nadšením následují, předávají druhým svou zkušenost a zvou je, aby se přidali a osobně se s Ježíšem setkali. Lukášovo evangelium mluví i o skupině žen, které doprovázejí Pána a starají se o něj (srov. *Lk* 8,1-3). To znamená, že Ježíš měl mezi svými učedníky ženy, z nichž některé se pak staly svědky jeho smrti a vzkříšení (srov. *Lk* 23,55-24,11.22).

Proto vás, milí bratři a sestry, zvu, abyste byli pro mladé skutečnými duchovními vůdci jako Jan Křtitel, který ukazuje svým učedníkům na Ježíše a říká: „*Hle, beránek Boží!*“ (*Jan* 1,36). Oni jdou za ním tak dlouho, až si Ježíš všimne, že ho někdo sleduje a obrátí se na ně s otázkou: „*Co chcete?*“, a oni, zcela zaujati touhou lépe poznat, kdo je tento Ježíš, se ho ptají: „*Rabi, kde bydlíš?*“ (*Jan* 1,38). A on je, jako první učedníky zve, aby udělali zkušenost s ním být: „*Pojďte a uvidíte.*“ Určitě zakusili něco nesmírně krásného, protože „*šli tedy, viděli, kde bydlí, a zůstali ten den u něho*“ (*Jan* 1,39).

Zde máme první charakteristiku křesťanského povolání: setkání, osobní přátelský vztah, který naplňuje srdce a proměňuje život. Toto proměňující setkání je víra, která – když je vedená láskou –

[1] CG26, *Da mihi animas cetera tolle*, Řím, 2008, č. 53: „*Povolání k apoštolátní službě*“.

způsobuje, že se věřící i křesťanská společenství stávají šiřiteli Radostné zvěsti Ježíšova evangelia. Tak to vyjadřuje Pavel v listě soluňskému společenství: Když jste přijali Slovo, stali jste se příkladem všem věřícím v Makedonii a v Acháji; skrze vás se Boží slovo rozeznělo všude (srov. *1 Sol* 1,7-8). Jsme tedy vyzváni v sobě tuto dynamiku povolání obnovit: předávat a sdílet nadšení a zaujetí, s nímž své povolání prožíváme, aby se sám náš život stal nabídkou povolání pro druhé. Právě tak, jak to dělal Don Bosco, který neorganizoval kampaně za povolání, ale dokázal na Valdoku vytvořit mikroklima, kde rostla a dozrávala povolání. Vytvářel ryzí kulturu povolání. V ní se život chápe a prožívá jako dar, jako povolání a poslání, které má různé možnosti vyjádření.

1. Vrátit se k Donu Boskovi

Jsme pozváni vrátit se k Donu Boskovi, abychom stále lépe chápali a mohli věrněji přijmout nadšené nasazení, které hořelo v jeho srdci a vedlo ho hledat slávu Boží a spásu duší. Napodobujme ho tedy v jeho neúnavné činorodosti, s níž podněcoval povolání pro službu církvi. Tato činnost je nejcennějším ovocem jeho výchovného a evangelizačního působení, jeho lidské a křesťanské formace mladých. Jeho zkušenost, kritéria i postoje mohou být světlem a orientací pro naše nasazení v oblasti pastorace povolání.

> *„Don Bosko, třebaže se s neúnavnou velkorysostí přičiňoval o podporu různých forem povolání v církvi, některé mladé povoláva k tomu, aby zůstali stále s ním. Nabízet zasvěcené salesiánské povolání mladým je i pro nás součástí vděčnosti Bohu za obdržený dar. Nutí nás k tomu touha sdílet radost z následování Pána Ježíše. Zůstáváme přitom s Donem Boskem, abychom dali naději tolika mladým lidem na celém světě.“*[2]

Nezapomeňme, že Don Bosko žil *v prostředí, které nebylo příliš příznivé* pro růst duchovních povolání a v určitém ohledu jim bylo dokonce nepřátelské. Nový ústavní pořádek Sardského království přinesl svobodu tisku, svědomí a náboženství a potenciální odklon od konfesního charakteru státu a způsobil rostoucí nesouhlas

[2] CG26, *Da mihi animas cetera tolle*, Řím, 2008, č. 54: *„Doprovázení kandidátů salesiánského zasvěceného života“.*

s církví. Svoboda náboženství a aktivní protestantská propaganda, která ukazovala negativní obraz církve, papeže, biskupů i kněží, mátly prostý lid. Mezi lidem a především mezi mládeží se vytvořila nacionalistická atmosféra prostoupená liberálními a antiklerikálními myšlenkami.

Sám Don Bosko, když na tu dobu vzpomínal, napsal: „celkové pobloužnění bylo namířeno nejprve proti řeholním řádům a duchovním kongregacím, a pak proti duchovenstvu obecně i proti veškeré církevní autoritě. Důsledkem této zuřivosti a pohrdání náboženstvím bylo, že se mládež vzdálila od mravnosti, zbožnosti a tím pádem i od povolání k duchovnímu stavu. Proto nebyla žádná řeholní povolání a téměř žádná do duchovního stavu. Jak bylo lidsky možné pěstovat ducha povolání v době, kdy řeholní instituty byly postupně rozprášeny, kněží hanobeni, mnozí uvězněni a další posláni do domácího vězení?“[3]

Podívejte se ale, milí bratři a sestry, jak reaguje Don Bosko. Neztrácí čas nářky, ale hned se stará, aby shromáždil a rozvíjel povolání a uspořádal formaci mladých kleriků, kteří zůstali bez semináře. Stará se o chlapce s dobrými sklony a uvádí je na dráhu duchovního povolání. Don Bosko velmi často do Oratoře, spolu s mladými dělníky a sirotky, přijímá i dobré chlapce, kteří jeví známky kněžského a řeholního povolání. Pečlivě a přednostně se věnuje jejich formaci: jedná se o aktivní a praktickou formaci s osobním doprovázením v prostředí se silným duchovním a apoštolátním nábojem. Od šedesátých let se sekce „studentů“ valdocké Oratoře považuje za určitý druh semináře. Sám Don Bosko v Pamětech Oratoře píše, „že dům oratoře se téměř na dvacet let stal diecézním seminářem“. [4] Podle toho, co píše Don Braido, v letech 1861 až 1872 do turínského semináře vstoupilo 281 mladých pocházejících z Oratoře.[5]

---

[3] *Cenno storico* sulla Congregazione di S. Francesco di Sales e relativi schiarimenti. Roma. Tip. Poliglotta 1874. In OE XXV, str. 233.

[4] Don Bosco, *Můj život pro mladé. Vzpomínky zakladatele salesiánů*, Portál 2006, str. 171. Dát do služeb diecézí jako nižší semináře své (nové) soukromé školy byl vůdčí motiv rozšíření salesiánského díla, srov. A. J. Lenti, *Don Bosco. History and Spirit.* Vol. 5°: Institutional Expansion, Roma, LAS, 2009, str. 49-73.

[5] Cf. P. Braido, *Don Bosco, prete dei giovani nel secolo delle libertà.* Vol. I, Roma, LAS, 2003, str. 544.

Jak Don Bosko realizuje toto nasazení ve prospěch povolání?

Don Bosko především věnoval zvláštní pozornost tomu, aby objevil možná znamení povolání u mladých, s nimiž se setkával při návštěvě různých vesnických kostelů, i u mladých soustředěných ve valdocké oratoři. Všimnul si, že v davu jeho mládeže jsou někteří, kteří vykazují předpoklady pro nabídku povolání, dosud ukrytého pod nánosem hrubosti a nevědomosti. Z chudých oratoriánů, kteří měli dobré chování spojeno s živou inteligencí; zkouší vytvořit animátory pro ostatní kamarády, lépe je poznává a sám je osobně doprovází. Don Bosko nečeká na jakýsi mechanický rozvoj povolání. Ze zkušenosti totiž ví, že ho mladická nestálost může vážně ohrozit. Proto aktivně spolupracuje s Božím darem a vytváří vhodné prostředí, které udržuje duchovní atmosféru a pomáhá povolání rozvíjet. Sám se snaží být animátorem a vůdcem těch, u kterých odhalí Boží povolání ke kněžskému a řeholnímu životu, nebo k salesiánskému spolupracovnictví v jeho nejrůznějších formách.

1. První snahou Dona Boska je utvářet ***prostředí***, dnes bychom řekli *kulturu*, v níž nabídka povolání může být pozitivně přijata a může dozrát.

- *Prostředí srdečnosti*, v němž Don Bosko sdílí všechno s mladými. Je s nimi na hřišti, naslouchá jim, podporuje atmosféru radosti, veselí a důvěry, která otevírá srdce a způsobuje, že se mladí cítí jako v rodině. Radost, která tryskala z celé osoby Dona Boska, když konal svůj obětavý a nadšený apoštolát, byla již sama o sobě nabídkou povolání. Mladí, kteří byli s Donem Boskem v každodenním kontaktu, měli velkou a vzrušující zkušenost, že jsou a že se cítí skutečně členy rodiny, a učili se otevírat svá srdce a dívat se do budoucnosti s optimismem a nadějí.
- Tato atmosféra radosti a rodinnosti se živí *intenzivní duchovní zkušeností*. Don Boskovo náboženské vidění světa, které sjednocuje jeho mnohotvárnou činnost, se téměř spontánně přenáší na mladé, kteří se učí žít v Boží přítomnosti. V přítomnosti Boha, který je miluje a má pro každého z nich plán štěstí a naplnění života. V Oratoři se vytváří duchovní atmosféra, která vede k osobnímu vztahu k Bohu a k bratřím a prostupuje celý život. Tato atmosféra se živí jednoduchou, avšak vytrvalou svátostnou a mariánskou

zbožností. Modlitba, která vede mladé k osobnímu přátelskému vztahu s Ježíšem a s Pannou Marií, a vhodná svátostná zkušenost, která podporuje a povzbuzuje úsilí o růst v každodenním životě, jsou zásadní pro rozvíjení a zrání povolání.

- Třetí charakteristikou prostředí vytvořeného Donem Boskem byl *apoštolátní rozměr*. Don Bosko od počátku zapojuje mladé, především ty, kteří vykazují známky povolání, aby ho sledovali v jeho výchovném a katechetickém díle. Svěřuje jim některé nejrozpustilejší vrstevníky, aby se s nimi skamarádili a pomohli jim tak se pozitivně zapojit do prostředí i do života Oratoře. Tímto způsobem se mladí učí pracovat pro druhé s velkým nasazením a naprosto nezištně. Naučí se taky být stále více k dispozici a otevření pro potřeby apoštolátu, dozrávají v nich motivace a dělají všechno pro slávu Boží a spásu duší. Don Bosko pozorným a nepřetržitým doprovázením dosáhne toho, že tento apoštolát mezi vrstevníky – prožívaný s nadšením a ochotou – je užitečný jednak tím, že přivádí na dobrou cestu ty, na které se zaměřuje, a jednak tím, že se stává i konkrétní „nabídkou" životní volby pro ty mladé, které si on sám vybral. V tomto ovzduší se rodí a rozvíjejí Družiny, které Don Bosko považoval za klíčové pro prostředí a výchovnou nabídku Oratoře.

2. Zároveň s prostředím Don Bosko nabízí mladým i dospělým, kteří hledají orientaci pro své povolání, spolehlivé ***duchovní doprovázení***. Přirozeným místem, kde Don Bosko nabízí pomoc duchovního vedení, je zpovědnice, ale nejenom: Don Bosko nabízí a různým způsobem usnadňuje možnost setkat se s ním a mluvit s ním „jako dítě v rodině mluví s otcem". Každému z nich nabízí hlubokou zkušenost výchovy a duchovního vedení. Jeho působení se různě obměňuje a přizpůsobuje osobám, podle toho, jestli se jedná o mladé nebo dospělé, aspiranty duchovní služby, řeholního života nebo prostě života dobrého křesťana a čestného občana. Podobně doprovází spolupracovníky, Dcery Panny Marie Pomocnice, salesiány atd.

Jedním z rysů, který nejvíce oslovuje, když pozorujeme Dona Boska jako duchovního vůdce, je rozlišování a rozvážnost při udílení rad ohledně povolání. I když v té době církvi chyběli pastýři a on sám naléhavě potřeboval spolupracovníky, Don Rua pod přísahou

dosvědčil, že „nikdy neradil vstoupit (do kněžského nebo řeholního života) tomu, kdo pro to neměl nutné předpoklady… Vím o mnohých, kterým to rozmluvil, navzdory jejich přání.“[6]

Nechával se vždy vést rozvážným rozlišováním a snažil se přimět k zamyšlení ty, kteří i když pro to měli předpoklady, nikdy je nenapadlo stát se kněžími nebo řeholníky. Don Bosko jim postupně předkládal některé úvahy, které jim mohly pomoci rozvážit vlastní volbu, a nikdo z nich nikdy nelitoval, že se řídil jeho radou.

Duchovní vedení Dona Boska je zcela osvícené „darem rady“, díky němuž dokáže s jistotou nasměrovat ty, kteří se na něj obracejí.

3. Velmi usilovná práce, kterou Don Bosko koná ve prospěch povolání, se opírá o ***silnou lásku k církvi***: *„Všechny své síly zaměřil na dosažení jejího dobra. Je to právě láska k církvi, která nám umožňuje pochopit důležitost, kterou připisoval apoštolátu pro podporu povolání, i jeho naléhání, aby všichni svorně pracovali a snažili se dát církvi velký poklad, kterým povolání jsou. Tak měl ve zvyku říkat: Když získáme dobré povolání, darujeme církvi velký poklad; nezáleží na tom, jestli toto povolání nebo tento kněz jde do diecéze, do misií či do řeholního domu. Je to vždy velký poklad, který darujeme církvi Ježíše Krista.“*[7] Vize dobra pro celou církev ho nikdy neopouští; neopouští ho ani tehdy, když vynakládá své síly, svůj čas, finanční prostředky, ani když využívá své domy nebo skromný personál.

„Pojďte, honem sem pojďte a zachraňte ty mladé…“[8] Můžeme se domnívat, že výzva umírajícího Dona Boska byla určena nejen těm, kteří v tu chvíli byli přítomni v jeho pokoji, ale obecně celé salesiánské rodině. Výzva je a vždy bude naléhavá, protože mladí všech dob potřebují „spásu“.

S tímto pozváním se umírající Don Bosko obrací i na nás. Je to pozvání vyhrnout si rukávy a tvrdě pracovat, aby okolo nás vypučela, rozkvetla a upevnila se – tak jako okolo něho – početná a zdatná salesiánská povolání. Přijmout to vyžaduje od každého z nás, abychom obnovili to svaté nadšení pro spásu mladých, které prožíval Don Bosko. Toto nadšení nám dodá odvahu a pomůže nám překonat strach z toho, že nebudeme pochopení nebo že nás

---

[6] *Summarium*, 676 par.14.
[7] MB XVII, str. 262.
[8] MB XVIII, str. 530.

odsune či zavrhne tento sekularizovaný a znesvěcující svět, který odmítá odlišnost, odstraňuje nadpřirozeno a přehlíží věřící.

Žijme tedy beze strachu životním stylem, který jde proti proudu tohoto světu a této společnosti, která nedovoluje rozvoj a celkové povznesení člověka; životním stylem, který podněcuje žít vlastní povolání s radostí a nadšením a předkládat mladým i dospělým, mužům i ženám, chlapcům i dívkám, salesiánské povolání jako odpověď spásy, která je vhodná pro tento dnešní svět, a jako životní projekt, který je schopný pozitivně přispět k obnově současné společnosti. 28. článek Stanov salesiánů Dona Boska říká následující: *„Jsme přesvědčeni, že mezi mladými jsou mnozí, kteří jsou obdařeni duchovními dary a mají v sobě zárodek apoštolátního povolání. Pomáháme jim objevit, přijmout a rozvíjet dar jejich povolání k laickému, zasvěcenému nebo kněžskému způsobu života k prospěchu celé církve a salesiánské rodiny.“* Tento závazek byl cílem Kongregace dokonce ještě před jejím schválením[9] a dnes je stále více naléhavý a nutný (srov. Stanovy 6), jak nám to církev opakovaně připomíná.

2. Nutný předpoklad: vytvářet a podněcovat kulturu povolání[10]

„Je nezbytné podporovat kulturu povolání, která dokáže rozpoznat a přijmout hlubokou touhu člověka, která ho vede objevit, že jen Kristus mu může říct celou pravdu o jeho životě.“[11] Mluvit o *kultuře povolání*, o níž jako první mluvil Jan Pavel II., je dnes nejenom vhodné, ale i naléhavé. Někdy je totiž vidět rozpor mezi tím, co dělají i velkorysí a dobře smýšlející jednotlivci a kolektivní mentalitou, mezi osobními iniciativami a tím, co se dělá společně, mezi praxí a tím, na čem je postavena. Tak v Kongregaci, stejně jako v salesiánské rodině pozorujeme, že jednotlivci, tzv. delegáti pro

[9] V prvním existujícím textu stanov, Ruově rukopisu z r. 1858, článek o nižších seminářích sice chybí, ale Don Bosco ho vložil již v konceptu z r. 1860. Srov. G. BOSCO, *Costituzioni della Società di S. Francesco di Sales [1858] – 1875.* Edizione critica di Francesco MOTTO, Roma, LAS, 1982, str. 76-77.

[10] V této části volně vybírám z hesla „*Cultura della Vocazione*“ dona Juana E. VECCHIHO, in *Dizionario della Pastorale Vocazionale*, Libreria Editrice Rogate, Roma 2002, str. 370-382.

[11] JAN PAVEL II., *Poselství k XXX. světovému dni modliteb za povolání* (8. září 1992).

povolání, určitým způsobem pracují pro povolání a zároveň vidíme, že v komunitách nebo skupinách skutečná kultura povolání neexistuje.

Kultura se totiž nevztahuje na jednání jednotlivců, i kdyby jich bylo mnoho, ale na způsob myšlení a na postoji, který sdílí určitá skupina; týká se nejenom soukromých záměrů a předsevzetí, ale systematického a racionálního nasazení sil, které má společenství k dispozici. Obsah takto chápané kultury povolání se dotýká tří oblastí: antropologické, výchovné a pastorační. První chápe a představuje člověka jako povolání; druhá má za cíl pomoci předkládat hodnoty, které jsou v souladu s povoláním; třetí si všímá vztahu mezi povoláním a objektivní kulturou a vyvozuje z toho závěry pro práci ve prospěch povolání.

Život je povolání

Víme, že za všemi výchovnými a pastoračními zásahy je vždy spontánní nebo promyšlené pojetí člověka. Křesťan si ho vytváří životem, rozumovým úsilím pochopit jeho smysl a světlem víry. Tyto tři prvky – osobní životní zkušenost, hledání smyslu a rozlišování vírou – jsou nezbytné a mezi sebou provázané. Zjevení nelze chápat jako vnější překrytí zkušenosti a jejího lidského porozumění, ale právě jako odhalení jejího hlubšího a definitivního smyslu. V první řadě je tedy potřeba překonat způsob myšlení a mluvení o povolání, jako kdyby se jednalo o *něco navíc*, o pozvání určené jen některým, o skutečnost, která slouží jen pro nábor pro určitý životní stav, a nikoli o zásadní skutečnost pro realizaci člověka. Krize povolání může souviset také s životním stylem povolaných. Ale v hlubší rovině souvisí s pojetím lidského života: rozměr „výzvy“ (tj. muset se realizovat naslouchání někoho jiného a vést s ním dialog) není jen fakticky vyloučen, ale nemůže být ani smysluplně začleněn. To se stává u těch pohledů na člověka, které kladou uspokojení individuálních potřeb nad všechno ostatní a v seberealizaci spatřují jediný cíl existence, nebo chápou svobodu jako úplnou nezávislost. Takové vnímání je dnes rozšířené, určitým způsobem je přitažlivé, a i když není zcela přijato, ovlivňuje nejen obsah komunikace, ale i zaměření výchovy.

Prvním úkolem kultury povolání je tedy vypracovat a propagovat pojetí lidského života, chápaného jako „výzva a odpověď“, které je

výsledkem odůvodněné antropologické reflexe. K tomuto závěru vede zkušenost vztahu, etický požadavek, který z něj vyplývá, a existenciální otázky. Toto jsou tedy cesty, kterými je potřeba se vydat, abychom identifikovali něco z toho, co je součástí kultury povolání, která nám leží na srdci. Člověk si je vědom své jedinečnosti. Chápe, že jeho život je jedinečný, kvalitativně odlišný od druhých, nezobecnitelný. Zcela mu patří, ale má rysy daru, je to něco, co je zde dřív než jakákoli touha nebo úsilí.

Otevřený pro druhé a pro Boha

Člověk zároveň vnímá, že je součástí sítě vztahů, které nejsou volitelné nebo druhořadé. Mezi těmito vztahy je bezprostředně patrný vztah k ostatním lidem, který zaujímá prvořadé místo. První věc, kterou člověk vnímá, není já s jeho možnostmi, ale vzájemná závislost na druhých, kteří vyžadují, aby byli přijati ve své objektivní realitě a uznáni ve své důstojnosti. V tomto pohledu se zodpovědnost jeví jako schopnost vnímat signály, které nám druzí vysílají a odpovídat na ně. Jedná se o etickou výzvu, protože vyžaduje zodpovědnost a nasazení. Člověk se probouzí k osobnímu bytí, když přestává vidět druhé jen jako prostředky, které mu slouží.

Kultura povolání musí ochránit mladého člověka před subjektivním pojetím, které pokládá jedince za střed a měřítko sebe sama. Toto pojetí totiž chápe seberealizaci jako sebeobranu a sebepodporu a ne jako otevřenost a darování se. Stejně tak je třeba chránit i před těmi pojetími, která meziosobní vztahy omezují na pouhé uspokojení, aniž by hleděla na jejich etický rozměr. Zkušenost vztahu a jeho etická složka přirozeně zaměřují na Nadpřirozeno, protože se v nich ukazuje něco nepodmíněného a nehmotného. Lidé totiž nežádají, abychom s nimi komunikovali jen skrze věci a struktury, nebo abychom s nimi vytvářeli vztahy jen prostřednictvím pudových reakcí. Oni žádají, abychom uznali tajemství jejich osoby, vyžadují tedy úctu, nezištnost, lásku, podporu mravních a duchovních hodnot.

Odkaz na nadpřirozeno se však stává patrnějším, když je člověk schopný otevřít se základním otázkám života a zachytit jejich skutečnou podstatu. Tehdy se ukáže, že je otevřený pro to, co ho přesahuje, protože to již zahlédl jak v tom, co se mu daří, tak i ve svých omezeních. Chápe, že se nemůže zastavit u toho, co lze bez-

prostředně vnímat, ani se uzavřít do přítomného okamžiku. Člověk je nekonečným tajemstvím, které jen Bůh může vysvětlit a jen Kristus uspokojit. Proto je přirozeně veden hledat smysl života a „vložit se“ do dějin. Má před sebou různé alternativy a musí se rozhodnout o svém dlouhodobém zaměření. A nemůže žít svůj život dvakrát: musí na něco vsadit! Záleží na hodnotách, kterým dává přednost a na rozhodnutích, která dělá, jestli projekt, kvalita a spása jeho života budou úspěšné nebo neúspěšné. Ježíš to říká velmi jasně: *„Kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však přijde o život pro mne a pro evangelium, zachrání jej. Co prospěje člověku, získá-li celý svět, ale ztratí svůj život?“* (*Mk* 8,35-36) Úkolem kultury povolání je probudit zájem o tyto otázky a naučit jedince jít v těchto otázkách do hloubky. Úkolem kultury povolání je také podporovat člověka, aby rostl a rozhodoval se s ohledem na to, co je *Bonum - dobré*, *Verum - pravdivé*, *Pulchrum - krásné*, protože jeho naplnění spočívá v jejich přijetí.

Prožívaný jako dar a jako úkol

To všechno vyžaduje prohloubit povolání jako formu, kterou člověk dá svému životu, který vnímá jako dar a výzvu, v němž se nechává vést zodpovědností, a který svobodně plánuje. K objevení tohoto základu je nejpřínosnější Písmo, když se čte jako odhalení smyslu lidského života. V Písmu jsou bytí a vztahy, které člověka utvářejí, vymezeny jeho stvořeností, což neukazuje na méněcennost nebo závislost, ale na nezištnou a tvůrčí lásku Boha.

Člověk nemá důvod své existence, ani vlastní realizace v sobě. Vděčí za něj daru a užívá jej, když za něj přejímá zodpovědnost. Dar života obsahuje projekt; ten se odhaluje v dialogu se sebou, s dějinami, s Bohem a vyžaduje osobní odpověď. To určuje pozici člověka vzhledem ke světu a ke všem bytostem, které jsou v něm. Ty nemohou vyplnit jeho přání a člověk jim tedy není podřízen.

Typickým příkladem takového uspořádání života je smlouva mezi Bohem a jeho lidem, jak ji představuje Bible. Jedná se o Boží nezištné vyvolení. Člověk, vedený Slovem, které se na něj obrací a staví ho do situace, kdy si musí vybrat, si toto vyvolení musí uvědomit a přijmout ho jako životní projekt. V Kristu pravda o člověku, kterou rozum neurčitě chápe a kterou Bible prozrazuje, dochází plného objasnění. Kristus jak svými slovy, tak především si-

lou svého lidsko-božského života, v němž se projevuje vědomí Syna Božího, otevírá člověka pro plné pochopení sebe sama a vlastního údělu. V Něm se stáváme dětmi a v Něm jsme povoláni jako děti žít.

Křesťanské povolání není nějaký luxusní přívěsek, nedůležitý doplněk lidské realizace. Naopak, je to její čisté a prosté uskutečnění, nezbytná podmínka pravosti a plnosti, uspokojení zásadních nároků, těch, které jsou podstatou jeho struktury tvora. Stejně tak zapojit se do dynamiky Království, k čemuž Ježíš vyzývá učedníky, je jedinou formou života, která odpovídá lidskému údělu v tomto životě i po něm. Život se tak odvíjí zcela jako dar, výzva a projekt.

Vzít to všechno za základ a inspiraci činnosti, propagovat to, aby to proniklo do mentality výchovně pastorační komunity a především těch, kteří mají na starosti animaci povolání, a vzbudilo to patřičné praktické důsledky pro výchovu, představuje „kulturu", kterou pastorace nutně potřebuje.

Zde jsou postoje, které jsou pro kulturu povolání zásadní, a my se na ně chceme přednostně zaměřit:

- ***Hledání smyslu***. Smysl je pochopení bezprostředních, střednědobých a především konečných cílů událostí a věcí. Smysl je také intuice vztahu mezi skutečností, událostmi a člověkem a jeho dobrem. Zrání smyslu vyžaduje zapojování rozumu, snahu hledat, postoj kontemplace a vnitřní život. Smysl objevujeme v různých sférách: ve vlastní zkušenosti, v dějinách, v Božím slově. Všechno se sbíhá k osobní i komunitní moudrosti, která se projevuje důvěrou a nadějí v život. *„Víme, že všecko napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha"* (Řím 8,28).

  Doba dozrávání smyslu může být dlouhá. Důležité je nevzdávat se a neuzavírat perspektivě dalších a bohatších objevů. V současné kultuře je mnohou směrů, které ignorují, nebo přímo popírají jakýkoli smysl, který přesahuje bezprostřední a subjektivní zkušenost. Vedou tak k rozdrobenému vidění skutečnosti, kdy člověk není schopný ovládat tisíce každodenních událostí a dostat se za to, co je povrchní či pocitové. Kulturní zralost vyžaduje syntézu, vztahový rámec přesahující jednotlivé poznatky, aby bylo možné se orientovat a nezůstat uvěznění v jednotlivostech. Kvalita života

upadá, když se neopírá o určitý pohled na svět. A s kvalitou mizí i důvod, proč v životě usilovat o něco vznešeného.

- **Otevřenost pro *transcedenci***, pro to, co člověka přesahuje, pro přijetí hranic, pro přijetí tajemství, pro přijetí posvátna v jeho subjektivních i objektivních aspektech, pro reflexi a pro náboženskou volbu.

  Tento obzor se objevuje v každé lidské činnosti a je jejím základem. Je přítomný v rozumové činnosti, v pnutí lidské vůle, v touhách srdce, v dynamice vztahů, v realizaci činů. Život člověka je otevřený nekonečnu a takové je i jeho vnímání skutečnosti. Dnes existují kulturní směry, které – ať už vědomě nebo nevědomě – vedou k uzavřenosti do „racionality" a časovosti a činí neschopnými přijmout vlastní život jako tajemství a dar. Vzít v úvahu transcedenci znamená přijmout otázky, jít za to, co je vidět a co je racionální. Prožitky, potřeby, bezprostřední vjemy mohou být odrazovým můstkem k otevření se hodnotám, dalším a náročnějším požadavkům a pravdám, které se nedají považovat za popírání vlastních pudů, ale jako jejich osvobození a naplnění. Jak to Ježíš odhalil samařské ženě: *„Kdybys znala, co dává Bůh, a věděla, kdo ti říká, abys mu dala napít, požádala bys ty jeho, a on by ti dal vodu živou"* (Jan 4,10).

- ***„Etické"* smýšlení**, schopné rozlišit mezi dobrem a zlem a zaměřit se na dobro. Tato kultura je osvícena mravním svědomím, zaměřuje se více na hodnoty než na prostředky a má za základ prvenství lidské osoby. Kultura v sobě vždy zahrnuje etický tlak a je sama o sobě mravní hodnotou, protože má za cíl lidskou kvalitu jednotlivce i společenství. Odrážejí se však v ní i lidská omezení.

  Některé z jejích tendencí a realizací, když ne celé její systémy, jsou mravně dvojznačné. A to ve dvou dimenzích: objektivní a subjektivní. Tato skutečnost se stává závažnou, když v samotné dynamice vytváření kultury etické kritérium zmizí nebo je podřízeno jiným kritériím. V tu chvíli odkazovat na dobro a na zlo ztrácí praktický dopad a převáží jiné požadavky, jako užitečnost, potěšení, moc. V poslední době jazyk vytvořil celou sérii výrazů, které formou protikladů ukazují převahu nebo absenci účinného etického zakotvení ve vývoji kultury: kultura bytí a majetku, života a

smrti, osoby a věcí. Rozvíjet kulturu s etickým smýšlením bude znamenat nejenom jakkoli ji nechat růst, ale konfrontovat její pojetí a realizaci se svědomím osvětleným vírou, aby se očistila a vysvobodila z dvojakosti a posunula směrem k hodnotám.

- ***Plánovitost***. Apatie ve vztahu ke smyslu se často přeměňuje v lhostejnost ve vztahu k budoucnosti. Bez určitého pojetí dějin chybí lákavé cíle, o které se snažit, kromě těch, které se týkají individuálního blahobytu. V minulosti to byly ideologie, které svým utopickým nábojem řídily společenské plánování, které pak povzbuzovalo i osoby, aby se zapojily do dějinného projektu.

  Dnes může docházet k umenšování budoucnosti a současnému rozšíření přítomnosti, což vede ke kultuře bezprostřednosti. Plány se vyčerpávají v krátkém čase a plní se ve zúženém prostoru individuální zkušenosti. Samotné prospěšné iniciativy se mohou zredukovat na to chtít něco opravit, na hledání subjektivní seberealizace, na prchavé nadšení. Plánovat znamená organizovat zdroje a čas v souladu s velkými potřebami doby a s požadavky společenství, abychom dosáhli ideálních cílů důstojných člověka. To vyžaduje schopnost kriticky myslet, abychom se ubránili zdánlivým imperativům, schopnost rozlišovat, abychom odhalili psychologické tlaky, odůvodněnou velkorysost, abychom se nezastavovali u bezprostředních obzorů.

- **Nasazení pro *solidaritu***, v protikladu k té kultuře, která se zaměřuje na jedince. Velkorysé osobní plány se mohou objevit jen tam, kde člověk připustí, že jeho realizace je svázaná s realizací jeho bližních. Solidarita je rozšířená aspirace, která vychází z hloubky lidského vědomí, ze srdce historických událostí a projevuje se nevídanými a téměř neočekávanými způsoby. Objevuje se jako odpověď na znepokojující makroskopické fenomény, jako nedostatečný rozvoj, hlad, vykořisťování. Inspiruje příkladné iniciativy, jako jsou plány pomoci, dobrovolnictví a názorová hnutí, které mění předchozí vztah mezi člověkem a společností. To vše blízko nás i daleko od nás. Následkem toho mobilizuje ke službě a vede k ní.

Kultura solidarity je však často zanedbávána nebo je oslabena silnými ekonomickými a kulturními proudy. Předpokládá pohled na svět a na člověka, který považuje vzájemnou závislost za interpretační klíč pozitivních i negativních fenoménů lidstva. Nic z toho, co je bráno v úvahu izolovaně, nelze vyčerpávajícím způsobem vysvětlit nebo rozumně vyřešit. Chudoba a bohatství, podvýživa a plýtvání spolu souvisejí. Do těchto kontrastů vstupuje a je mezi nimi prostředníkem nejen láskyplnost a soucit, ale i lidská zodpovědnost. Člověk nemůže být považován za bytost, která se nejdřív utváří sama, a až potom se zaměřuje na druhé. Člověk dokáže být sám sebou, jen když solidárně přijme za svůj úděl svých bližních.

3. Aspekty, které jsou obzvlášť důležité při animaci a nabídce povolání

Podporovat kulturu povolání: hlavní úkol pastorace mládeže

Celá pastorace, a obzvláště pastorace mládeže, je radikálně pastorací povolání: rozměr povolání je jejím inspiračním principem a přirozeným vyústěním. Je tedy třeba opustit restriktivní pojetí pastorace povolání, které se zabývá jen hledáním kandidátů pro řeholní nebo kněžský život. Jak je řečeno výše, pastorace povolání musí naopak vytvářet vhodné podmínky, aby každý mladý člověk mohl objevit, přijmout a zodpovědně následovat své povolání.

První podmínkou je vytvořit, po příkladu Dona Boska, prostředí, v němž se žije a předává skutečná *„kultura povolání“*, tj. způsob chápání a prožívání života jako nezištně získaného daru; daru, o který je třeba se podělit ve službě plnosti života pro všechny a překonávat přitom individualistické, konzumní a relativistické smýšlení a kulturu seberealizace. Žít tuto kulturu povolání vyžaduje, abychom se snažili rozvíjet určité postoje a hodnoty, jako je podpora a obrana posvátné hodnoty lidského života, důvěra v sebe sama a důvěra k bližním, vnitřní život, který umožňuje objevit v sobě i v druhých Boží přítomnost a působení, ochota cítit zodpovědnost a zapojovat se pro dobro druhých s postojem služby a nezištnosti, odvaha snít a toužit ve velkém, solidarita a zodpovědnost

za druhé, především za ty nejpotřebnější.[12] Uvnitř tohoto kontextu nebo kultury povolání, pastorace mládeže musí mladým předkládat *různé cesty povolání* – manželství, řeholní nebo zasvěcený život, kněžskou službu, sociální a církevní angažovanost – a doprovázet je při rozlišování a rozhodování.

Každá výchovně pastorační komunita si musí být vědoma hlavních parametrů vlastního kulturního prostředí a výchovně pastorační činnosti, kterou rozvíjí v každodenní práci s mladými. To všechno s úmyslem podporovat a rozvíjet typické prvky kultury povolání, která v prostředí, v němž mladí žijí, často není přijímána.

Představím vám zde dva prvky, které mohou napomoci k rozvoji kultury povolání:

- *Vytvářet ve výchovně pastorační komunitě rodinné prostředí s výmluvnými svědky povolání.*
  Mladí žijí v davovém prostředí, v němž necítí ani uznání, ani přijetí; musejí si zasloužit a vydobýt všechno, takže ti nejslabší nebo méně připravení zůstávají odstrčení a zapomenutí. V takovém prostředí je téměř nemožné prožívat život jako dar, o který je třeba se dělit; život vypadá spíš jako boj o živobytí nebo běh za získáním blahobytu a individuální realizace. V typicky salesiánském rodinném prostředí se mladý člověk cítí nezištně přijatý a oceněný; zakouší vztahy založené na důvěře s významnými dospělými; cítí se zapojen do života skupiny; rozvíjí schopnost vyniknout a zodpovědnost; učí se vytvářet výchovné společenství a cítit spoluodpovědnost za společné dobro; nachází chvíle pro reflexi, dialog a klidnou konfrontaci. To je nejlepší prostředí pro rozvíjení kultury povolání.

- *Zajistit orientaci a doprovázení jednotlivců.*
  V davovém prostředí nebo v takovém, kde existují pouze funkční vztahy, se jen velmi obtížně rozvine pojetí života jako povolání. Tento proces totiž vyžaduje, aby vychovatelé byli přítomní mezi mladými a byli jim blízko, především ve spontánních a volných chvílích; aby je znali a měli zájem o jejich život; aby byli schopni navazovat osobní vztahy, pravidelné i spontánní; aby existovaly chvíle dialogu a společ-

[12] Srov. JAN PAVEL II., Poselství k XXX. světovému dni modliteb za povolání (8. září 1992).

ného zamyšlení, které pomáhají interpretovat život pozitivně a z pohledu povolání; aby byl prostor a čas na systematičtější setkání pro osobní doprovázení.

Výchova k lásce, k čistotě

V orientaci a animaci povolání je velmi důležitá výchova k lásce. Ve výchovném procesu a i na cestě výchovy k víře je potřeba dospívajícímu člověku pomáhat integrovat jeho citově-sexuální růst. A to proto, aby mohl žít citovost a sexualitu v harmonii s ostatními základními dimenzemi své osobnosti a zachoval si přitom postoj otevřenosti, služby a oběti.

Dnes se mladý člověk musí konfrontovat s kulturní a společenskou situací, která je přesexualizovaná a neustále vysílá svá poselství na ulici, v televizi, v kyberprostoru. Jedná se o nabádání ke konzumnímu sexuálnímu chování, které je zaměřeno na bezprostřední uspokojení rozkoše. Společenská tendence, která v této oblasti převládá, je extrémní liberálnost; a lákavý obsah tohoto pansexualismu se stává příčinou neblahého obchodu. To všechno působí zmatek na rovině hodnot a velký etický relativismus. Často se stává, že se podporuje předčasná sexuální aktivita v přátelských vztazích nebo v pouhém hledání nutkavého uspokojení tělesné rozkoše. Mladí s velkou rozhodností sázejí na lásku a bojují s předsudky a výtkami, protože touží vyjít vstříc svým citovým potřebám a jsou vnímaví k hodnotě otevřené a neomezené komunikace. V této oblasti jim však velmi často chybí směrnice a někdo, kdo by je vedl a pomohl jim pochopit jejich citový svět a sexualitu v souladu s integrálním pohledem na člověka, kdo by vytrvale a jasně rozvíjel projekt výchovy k lásce, který by je orientoval k harmonickému utváření osobnosti a umožnil vidění života jako daru a služby.

Už je to dávno, kdy 23. generální kapitula stanovila pro salesiány výchovu k lásce jako jeden ze tří důležitých bodů, které umožňují a realizují spojení mezi vírou a životem. Nejedná se, říkala, *„o zvláštní body, ale o ‚prostor', v němž se soustřeďuje smysl, síla a konfliktnost víry"*.[13]

[13] Srov. CG23, 181.

Dnes je to ještě důležitější, především když chceme účinně rozvíjet rozměr povolání života a vytvářet prostředí, v němž mladý člověk může dospět k volbě povolání, především jedná-li se o povolání ke zvláštnímu nasazení, které mnohokrát zahrnuje celibát. Mnozí mladí lidé totiž žijí v prostředí, které je velmi málo příznivé pro integrální a pozitivní pohled na lásku. A mnoho z nich prožívá značné nedostatky, o kterých vychovatel musí vědět, aby jim je pomohl překonat.

Mnoha z nich chybí zkušenost nezištné lásky v rodině, v níž musejí snášet napětí a konflikty mezi rodiči, které nezřídka končí rozlukou nebo rozvodem. Přátelské vztahy, které mezi sebou prožívají, jsou povrchní, a to všechno způsobuje, že místo aby odolali lákavým nabídkám prostředí, jsou jimi získáni. Tak se mnozí z nich často zapletou do partnerského vztahu, který je uzavře druhým a skupině. Pociťovaná nutnost žít naplno vztah s partnerem je vede k neuspořádanému prožívání sexuality. Určitě na to má vliv nedostatek opravdové výchovy k lásce: toto téma se obchází nebo se o něm pojednává mravokárně či negativně, což nejen že nepomáhá, ale vzbuzuje u dospívajícího člověka odmítnutí.

Náš preventivní systém a rodinný duch, který je typický pro naše prostředí, mohou vytvářet podmínky, abychom to mohli úspěšně uvést do praxe.[14]

Výchova k modlitbě

Modlitba je základním a prvořadým prvkem při orientaci a volbě povolání, protože povolání – dar, který Bůh člověku svobodně nabízí – může být objeven a přijat jen s pomocí milosti. Proto účinná a hluboká pastorace povolání mladých není možná, aniž bychom je uvedli a doprovázeli ve vytrvalé modlitbě.

První křesťanské společenství očekává v modlitbě den Letnic, den, kdy se zrodila evangelizující církev (*Sk* 1,14). Sám Ježíš se modlil, než vybral apoštoly (*Lk* 6,12nn) a učil je se modlit za příchod Božího království (*Mt* 6,7nn). Výzvu *„Proste tedy pána žně, aby poslal dělníky na svou žeň“* (srov. *Mt* 9,37nn; *Lk* 10,2) lze pochopit v celé

[14] Jednoduchý, avšak stále aktuální průvodce výchovou k čistotě navrhla 23. generální kapitula: srov. CG23, 195-202.

její hodnotě a naléhavosti jen ve světle Kristova příkladu a učení. Modlitba je přednostní cestou a nejlepší pastorací povolání.

Když vezmeme v úvahu zásadní význam, který má modlitba na cestě víry, vidíme, že je důležité pomáhat mladým vstoupit a být uvedeni do skutečného a hlubokého života modlitby: jen tak v nich může dozrát případné povolání ke zvláštnímu zasvěcení.[15]

Dnešní mladí lidé často žijí v prostředí, které je velmi málo nakloněné duchovnímu životu. Jsou ponořeni do kultury konzumu a výdělku, osobního požitku a okamžitého uspokojení tužeb; povrchní pohled na život je ovládaný subjektivními etickými a mravními měřítky, která jsou často různá a dokonce si navzájem odporují. Prostředí, v němž se pohybují, podporuje neklidný životní rytmus, v němž dělají nejrůznější zkušenosti, aniž by nějakou z nich mohli hlouběji prožít. *„Krize rodiny, rozšířená relativistická a konzumní mentalita, negativní vliv médií na svědomí a jednání – to vše představuje silnou překážku pro kulturu povolání.“*[16]

Na druhé straně se u dospívajících a mladých lidí setkáváme s tím, že hledají vnitřní život, snaží se uchopit vlastní identitu a jsou otevření upřímnému hledání Nadpřirozena. I když je tato cesta často chápána subjektivně a podle vlastních potřeb, je třeba říci, že je to dobrá příležitost jak jim pomoci objevit Boha Ježíše Krista. Množí se skupiny a hnutí, které velmi různým způsobem podněcují prožívání spirituality a mladí jsou v těchto skupinách hojně zastoupeni. Stačí připomenout komunitu z Taizé!

To vše je dobrým předpokladem k tomu, abychom mladým nabídli možnost nastoupit cestu výchovy k niternosti, která je postupně dovede k objevení a vychutnání křesťanské modlitby, především v tom, co představuje její originalitu a opravdové bohatství: setkání s Ježíšem, který nám zjevuje Boží lásku, který nás zve a nabízí nám milost osobního vztahu s Ním. To je důvod, proč v prostředí, které je tak hluboce prostoupené sekularismem a povrchností, je nutné podporovat tuto výchovu k niternosti a nabídnout našim mladým intenzivní a hluboký duchovní život. *„Dnešní doba vyžaduje jasnější návrat k modlitbě… Jedná se o modlitbu, která vibruje v souladu s probuzením víry: být angažovanými a ne jenom*

[15] „Podpora zasvěcených povolání vyžaduje některé podstatné prvky, jako je vytrvalá modlitba… Modlitba musí být každodenním úkolem komunit a musí být do ní zapojeni mladí, rodiny, laici, skupiny salesiánské rodiny“ (CG26, 54).
[16] CG26, 57.

zvykovými věřícími vyžaduje určitější, intenzivnější a častější dialog s Pánem. V atmosféře sekularismu je nutně potřeba meditace a prohloubení víry.“[17]

Výchova k modlitbě musí vytvářet předpoklady, které mladého člověka vedou k autentičnosti. Jsou to: mlčení, zamyšlení, schopnost číst vlastní život, ochota naslouchat a kontemplovat, nezištnost a důvěra. Pro mladého člověka, který žije neklidným životem naplněným činností, není snadné vytvořit ve svém nitru toto ticho a rozvíjet vnitřní život, který by ho přivedl k opravdovému setkání se sebou samým. I toto je jeden z cílů, o jehož dosažení je třeba se snažit. Odtud vychází důležitost začít chvíle modlitby prostorem klidu, ticha, vyrovnanosti, který umožní našim mladým dospět k setkání se sebou samými, vyjít z této zkušenosti a přijmout svůj život, aby jej položili před Pána.

Srdcem křesťanské modlitby je naslouchání Božímu slovu. To musí být velkým učitelem křesťanské modlitby, která nespočívá v „mluvení“ k Bohu, ale spíš v „naslouchání“ jemu a v otevřenosti jeho vůli (srov. *Lk* 11,5-8; *Mt* 6,9 nn). *„Ve svých skupinách, milí mladí,“* píše Jan Pavel II., *„vytvářejte stále více příležitostí k naslouchání a ke studiu Božího slova, především prostřednictvím lectio divina: objevíte v něm tajemství Kristova srdce, a to vám pomůže při rozlišování situací a proměně světa.“*[18] Obvykle bude potřeba uvést mladého člověka do tohoto naslouchání tak, že mu pomůžeme chápat smysl Slova, kterému naslouchá nebo které čte. Je také potřeba uznat, že Boží slovo je účinné samo o sobě a tudíž bude někdy potřeba ho nechat jednat jako takové v srdcích mladých, aniž bychom ho příliš deformovali svými schématy: často je samo Slovo povede k osobnímu rozhovoru s Ježíšem.

Další velkou školou modlitby je liturgický a svátostný život církve: je potřeba mladému člověku pomoci, aby se ho stále vědoměji účastnil a chápal liturgická znamení a symboly. Výchova k víře, která zapomíná nebo odkládá *svátostné setkání* mladých s Kristem, není cestou jak ho najít a tím méně ukáže možnost ho následovat. *„Mladí lidé, stejně jako my, nacházejí Ježíše v církevním společenství. V životě církevního společenství však jsou chvíle, kdy se Ježíš zjevuje a sděluje jedinečným způsobem: jsou to svátosti, především svátost smíření a eucharistie. Chybí-li prožívání těchto svátostí, je*

[17] EGIDIO VIGANÒ, “La nostra preghiera per le vocazioni”, ACG 341 (1992) str. 27.
[18] JAN PAVEL II., Poselství k XII. světovému dni mládeže (15. srpna 1996).

poznání Ježíše natolik nepřiměřené a nedostačující, že neumožňuje ho rozpoznat mezi lidmi jako vzkříšeného Spasitele… Je odůvodněné říci, že svátosti jsou skutečnou Ježíšovou památkou: toho, co vykonal a ještě i dnes pro nás koná, toho, co znamená pro náš život; znovu totiž oživují naši víru v něho a pro to ho vidíme lépe ve svém životě i v událostech.

Jsou také zjevením toho, co se zdá být ukryté v záhybech našeho života, a tak si to uvědomujeme… Ve smíření se nám otevírají oči a vidíme, čím se můžeme stát podle Božího plánu a přání; je nám navrácen Duch, který nás očišťuje a obnovuje. Bylo řečeno, že je to spíše svátost naší budoucnosti dětí, než naší minulosti hříšníků. V eucharistii nás Kristus připojuje ke své oběti Otci a posiluje naše darování se lidem. Vnuká nám touhu a dává nám naději, že obojí – láska k Otci i láska k bratřím a sestrám – se stanou milostí pro všechny a pro všechno: zvěstujeme jeho smrt, vyznáváme jeho vzkříšení, přijď Pane Ježíši."[19]

Existuje mnoho cest uvedení do modlitby. Mezi nimi salesiánská spiritualita mládeže nabízí své velké bohatství a typický styl duchovního života. Staví jej na některých způsobech vnímání víry, volbě hodnot a postojů. Salesiánská spiritualita mládeže má některé rysy, které jsou vlastní salesiánské modlitbě: je to jednoduchá modlitba bez zbytečných komplikací, zasazená do všedního života, který předkládá a nabízí Pánu; je to modlitba plná naděje, která podporuje velikonoční vidění života v osobním dialogu se Vzkříšeným Kristem, který žije a je přítomný mezi námi; je to modlitba, která vede ke slavení svátostí, především eucharistie, v níž se prožívá osobní setkání s Ježíšem; je to modlitba, která pomáhá objevit Ježíšovu přítomnost v každém mladém člověku, zvláště v těch nejchudších, a vede ke snaze o jejich výchovu a evangelizaci.

Na naší cestě výchovy k modlitbě je tedy důležité dávat pozor na tyto charakteristiky, abychom mladému člověku pomohli je žít, a tak ho uvedli do salesiánské spirituality mládeže: je to cesta křesťanského života, která může dovést i dospívající a mladé lidi k velkému cíli - svatosti.[20]

---

[19] JUAN E. VECCHI, "Lo riconobbero nello spezzare il pane", NPG 1997, č. 8 (novembre) str. 3-4.

[20] Srov. CG23, 158 nn a zvláště 173-177.

Musíme si být jisti tím, že jen životem modlitby, která se stále více soustřeďuje na Krista, mladý člověk může vyjasnit a upevnit své povolání, především jedná-li se o povolání ke zvláštnímu zasvěcení.

Osobní doprovázení

Dalším zásadním prvkem pastorace povolání je pravidelné osobní doprovázení mladého člověka. Musí být ohleduplné a musí správně odhadnout zralost a duchovní cestu člověka, kterého doprovázíme. Doprovázení mladému člověku pomáhá hluboce si uvědomit a přisvojit to, co prožil a co je mu navrhováno; povzbuzuje ho a uvádí do osobní modlitby a slavení svátostí; přivádí ho k osobnímu životnímu projektu, který je konkrétním nástrojem rozlišování a dozrávání v povolání. Milost Ducha, který působí v srdcích lidí, potřebuje spolupráci společenství a duchovního učitele. Proto vedle každého světce existuje učitel ducha, který ho doprovází a vede.

Doprovázení je ještě důležitější v salesiánském výchovném systému, který se zakládá na přítomnosti vychovatele mezi mladými a na osobním vztahu založeném na vzájemném poznání, pochopení a důvěře.

Když mluvíme o doprovázení, nemáme na mysli jen individuální rozhovor, ale celý *souhrn osobních vztahů*, které mladému člověku pomáhají si osobně osvojit hodnoty a prožité zkušenosti, přizpůsobit obecné nabídky své konkrétní situaci, ujasnit si a prohloubit motivace a kritéria.

Tento proces zahrnuje *zkušenosti a prostředky,* které má salesiánská komunita, aby zajistila výchovné prostředí podporující růst v povolání. Například:

- přítomnost mezi mladými s důvěrou a snahou je poznat a sdílet s nimi život;
- podpora skupin, které vedou animátoři a jejich vrstevníci;
- krátké, příležitostné kontakty, které ukazují zájem o člověka a o jeho svět; a zároveň výchovná pozornost k určitým chvílím, které jsou pro mladého člověka obzvlášť významné;
- krátké, časté a systematické osobní rozhovory, podle konkrétního plánu;

- pravidelný kontakt se salesiánskou komunitou, kde je možné mít účast na životě modlitby, bratrském společenství a apoštolátu;
- častá nabídka svátosti smíření; pozorný a přátelský zásah zpovědníka je často rozhodující pro orientaci mladého člověka při volbě povolání.

V praxi doprovázení, především v osobním rozhovoru, je pak vhodné věnovat pozornost *některým bodům, které jsou zásadní* pro lidský a křesťanský růst mladého člověka a rozpoznání známek povolání. Z mnoha možných jsou to především následující:

- *Vychovávat k sebepoznání*, aby každý objevil hodnoty a vlastnosti, které mu Pán dal, ale i hranice nebo rozpornost vlastního způsobu života nebo myšlení. Kolik mladých nepřijalo výzvu povolání nikoli proto, že by byli málo velkorysí nebo lhostejní, ale jednoduše proto, že jim nikdo nepomohl se poznat a objevit rozpolcený a pohanský kořen určitých myšlenkových a citových schémat, nebo proto, že jim nikdo nepomohl se osvobodit od svých strachů a obranných mechanismů týkajících se samotného povolání.

- *Dospět k poznání Ježíše jako Vzkříšeného Pána a jako nejvyššího smyslu* vlastního života. Motivace povolání se musejí zakládat na vděčnosti za iniciativu Boha, který si nás zamiloval jako první. Jak to vysvětlil papež Benedikt XVI. mladým z Říma a z Lazia: *„Pán je vždy přítomný a dívá se na každého z nás s láskou. Je na nás, abychom tento pohled našli a setkali se s ním. Jak to udělat? Řekl bych, že k tomu, abychom se setkali s Ježíšem a zakusili jeho lásku, je jako první věc potřeba ho poznat… Abychom mohli poznat nějakého člověka, a zvlášť velkou osobu Ježíše, Boha a člověka, je potřeba rozumu a zároveň i srdce. Jen když máme srdce otevřené pro něj, jen když známe celek toho, co řekl a udělal, ho můžeme skrze svou lásku, svou cestu k němu postupně stále více poznávat a zakoušet tak i jeho lásku k nám… Ve skutečném rozhovoru můžeme stále více nacházet tuto cestu poznání, která se stává láskou. Přirozeně, že součástí cesty za Ježíšem je nejen myslet, nejen se modlit, ale i konat: konat dobré věci, nasazovat se pro bližní.“*[21]

[21] BENEDETTO XVI, Incontro con i giovani di Roma e del Lazio in preparazione alla Giornata Mondiale della Gioventù, 25 marzo 2010.

- *Vychovávat k tomu vidět události vlastního života i dějinné události jako Boží dar a jako povolání* dát se k dispozici poslání pro Boží království. Proto pomáháme mladým, aby se dívali na svůj život ve světle Božího slova, byli ve stálém spojení s Ježíšem Kristem a považovali ho za Pána života, který nabízí zvláštní plán pro každého z nás. *„Můj život chtěl Bůh od věčnosti. Jsem milovaný, jsem potřebný. Bůh má se mnou plán v dějinách; má plán přímo pro mě. Můj život je důležitý a také potřebný. Věčná láska stvořila mé nitro a očekává mě. Toto je tedy první bod: znát, snažit se poznat Boha, a tak pochopit, že život je dar, že je dobré žít… Existuje tedy základní Boží vůle pro nás pro všechny, která je stejná pro každého z nás. Její aplikace je ale jiná pro každý život, protože Bůh má konkrétní plán s každým člověkem… „Nemít" život, ale učinit ze života dar, nehledat sebe sama, ale dávat druhým. To je podstatné."*[22]
- *Upevnit osobní osvojení evangelijních hodnot* jako trvalých měřítek, kterými se řídí každodenní rozhodování. Bude tak snazší se ubránit pokušení přizpůsobivě následovat to, co dělají všichni. Jak už jsem řekl dříve, jedním z aspektů, jemuž na tomto poli musíme věnovat zvláštní pozornost, je výchova k lásce a výchova citů.

Ústřední postavení a role řeholního zasvěcení v poslání salesiánské rodiny

Salesiánské poslání je posláním zaměřeným na výchovu (celkový růst osoby) a na poslání evangelizace mladých. Tyto dvě dimenze našeho salesiánského poslání (výchovná a evangelizační) jsou zásadní a je potřeba, aby byly prožívány ve vzájemné harmonii a oboustranném obohacení.

Salesiánská rodina – s ohledem na charismata různých skupin, které ji tvoří – je subjektem tohoto poslání a musí dbát o celistvost této organické jednoty; proto je bohatstvím, že v ní jsou významně zastoupeny dvě komplementární formy prožívání povolání: sekulární a zasvěcená, a v nich laická a kněžská.

[22] *Tamtéž.*

Je však nutné si uvědomit a zdůraznit *zásadní hodnotu zasvěceného života* v realizaci salesiánského poslání. *„Don Bosko,"* říká 24. GK, *„chtěl zasvěcené osoby ve středu svého díla zaměřeného na spásu mladých a na jejich svatost."*[23]

Laická forma salesiánského povolání, ve svých různých podobách uvnitř salesiánské rodiny, upozorňuje na hodnoty stvoření a světských skutečností, skýtá zvláštní vnímavost pro svět práce, speciálním způsobem si všímá okolností místa, klade důraz na požadavky odbornosti; laický stav členů salesiánské rodiny – řeholníků, zasvěcených osob i ostatních – ukazuje všem, jak žít naprostou oddanost Bohu pro Boží království v těchto světských hodnotách a zaměstnáních. Druhou formou je kněžství, které připomíná konečný cíl veškerého výchovného působení; kněží, patřící k různým skupinám salesiánské rodiny, realizují kněžství plně začleněné do výchovné práce: když nabízejí Boží slovo nejen při katechezi, ale i v dialogu a výchovné činnosti, vytvářejí křesťanské společenství tím, že budují výchovné společenství.

V salesiánské rodině je potřeba nově objevit hodnotu řeholního zasvěcení. Řeholní zasvěcení je nutným znamením, které jednak přesně vymezuje identitu těch, kteří se rozhodli plně odevzdat Ježíši, a tak ho následovat, a zároveň ukazuje laikům, kteří sdílejí naše charisma, že jejich účast na poslání není jen doplňkovou pomocí, ale spíš zvláštní zkušeností Boha ve sdílení stejné spirituality a stejného poslání. *„Není naděje na budoucnost pro řeholní osobu, která by bezprostředně a jakoby emocionálně nevyjadřovala nadpřirozený význam. Která by nebyla šípem směřujícím k božskému a k lásce k bližnímu, která se rodí z lásky k Bohu."*[24]

Nezřídka ve svém pojetí salesiánského povolání a v jeho prezentaci vzbuzujeme dojem, že dáváme přednost provozním aspektům a že necháváme ve stínu, nebo považujeme za samozřejmé ty, které jsou vlastní zasvěcenému životu. *„Dáme-li do závorky řeholní zasvěcení a uvažujeme-li v termínech činnosti a funkcí, dochází ke zmatku a zkreslení."*[25]

---

[23] CG24, 150.
[24] Juan E. VECCHI, *Blahořečení Koadjutora Artemide Zattiho: Výbušná novost*, ACG 376 (2001), č. 4.2.2.2.
[25] *Tamtéž.*

Ve svém vlastním úkolu se salesiánská rodina *obohacuje důležitou a doplňující se přítomností kněží, řeholníků, zasvěcených osob a laiků*. Společně vytvářejí neobvyklý celek sil využitých pro svědectví a výchovné poslání; různá laická povolání obohacují svědectví zasvěceného života a službu animace, kterou zasvěcený život musí plnit v salesiánské rodině a v salesiánském hnutí.

Tento vztah se tedy nezakládá na různých rolích nebo funkcích, které každý může vykonávat (často jsou tyto role totožné), ale na specifických darech různých povolání, jejichž prostřednictvím každý přispívá ke společnému poslání. Odevzdání života musí být stejné, protože je úplné, avšak způsob tohoto odevzdání může být odlišný.

Salesiánské mládežnické hnutí, přednostní prostor pro nabídku povolání

Salesiánské mládežnické hnutí (MGS) je plné života a je přítomné v pěti světadílech. Představuje důležitý projev silné přitažlivosti, kterou má pro mladé osoba Dona Boska a jeho charisma. Na různých národních i mezinárodních setkáních MGS je živě a silně cítit síla společenství, které má svůj pramen v osobě Dona Boska, v hodnotách jeho pedagogiky a salesiánské spirituality mládeže.

Tento rozmach MGS – v němž jsou nejrůznější skupiny a sdružení, početní animátoři, nabízejí se různé formační iniciativy a návrhy – je pro nás členy salesiánské rodiny Boží milostí a zároveň výzvou. Pán nám posílá všechny tyto mladé, abychom jim pomohli na cestě jejich osobního růstu, aby dosáhli plnosti křesťanského života.

Tendence se sdružovat, život ve skupině, komunitní inspirace byla téměř spontánní zkušeností v životě Dona Boska. Měl přirozený sklon ke společenskosti a přátelství. Sdružování mládeže je tedy nutným požadavkem ve výchovné nabídce, jak ji chtěl Don Bosko. Prostřednictvím množství skupin a sdružení mládeže máme možnost zajistit kvalitní výchovnou přítomnost v nových prostorech socializace mladých. A tato zkušenost se stává důležitou ve chvíli, kdy jsou mladí vyzváni pochopit realitu církve a angažovat se v ní jako živé údy „těla“ křesťanského společenství.

Někdy se může zdát, že mladí v našich prostředích a v některých našich skupinách jsou povrchní, především když se projevují

hlučně a rozjařeně. Ve skutečnosti jsou mnozí z nich hluboce dobří a duchovní. Mají velkou žízeň po Bohu, po Kristu, po evangeliu žitém v jednoduchosti a normalitě všedního života. Don Bosko byl přesvědčen, že vysoké procento mladých, které Pán posílá do našich domů, má dobré dispozice následovat povolání ke zvláštnímu nasazení jsou-li motivováni a vhodně doprovázeni.[26] Právě proto, že často žijí v prostředí, kde je obtížné prožívat ticho a vnitřní život, hledají naši pomoc, podporu a doprovázení na cestě zrání svého života. Salesiánská spiritualita mládeže, způsob křesťanského života, jak ho prožíval Don Bosko a mladí ve valdocké oratoři, je pak pomocným prostředkem, který můžeme těmto mladým nabídnout.

V mnoha částech světa četná povolání k řeholnímu nebo kněžskému životu i k angažovanému laickému životu v salesiánské rodině vzkvétají ve skupinách a sdruženích MGS, především mezi animátory. Je to skutečnost, kterou si musíme uvědomit a využívat a mnohem lépe tato sdružení doprovázet. Možná musíme být více přesvědčeni, že naši mladí, především mladí animátoři, mají právo od nás dostat podnět, který by je vedl přemýšlet o svém životě a nasazení z pohledu povolání; při osobním doprovázení jim musíme jasně klást otázku o povolání a povzbuzovat jejich velkorysou odpověď.

Toto je důležitý a naléhavý úkol pro každého salesiána a každého člena salesiánské rodiny při kontaktu s mladými ve skupinách a v různých úkolech animace. Když se naskytne vhodná příležitost a potenciální otevřenost mladého člověka, je to chvíle navrhnout závazek povolání. Když něco takového navrhujeme, musíme být svobodní a odvážní, spoléhat se na působení Ducha svatého, jehož zásah nás často překvapí.

Dnes se věk rozhodnutí pro životní povolání posouvá, a i když se semeno zasévá v období dospívání, často dozrává později, když jsou mladí na vysoké škole nebo začínají pracovat. Je důležité podporovat nabídky a konkrétní prostor, který nám umožní je doprovázet v těchto okamžicích, které jsou pro jejich budoucnost rozhodující. Mezi těmito mladými se musíme zvlášť starat o ty, kteří jsou nám blíže: animátory, dobrovolníky, spolupracovníky v našich dílech, kteří velkoryse sdílejí mnohé aspekty salesiánského poslání, mají opravdovou vůli ke službě a hledají smysluplný životní projekt. Je potřeba zajistit, aby jim zkušenost animace ne-

[26] Srov. MB XI, str. 266.

bo dobrovolnictví pomohla orientovat svůj život na hledání povolání a na ochotu ho přijmout.

Pozorujeme, jak se mezi skupinami MGS podivuhodně rozvíjejí skupiny *volontariátu*. Jsou prvním vyústěním předchozí formační cesty, která začala v různých skupinách. V rozhodnutí pro dobrovolnictví mladí lidé objevují prostor pro iniciativu a službu, která se stává odvážnou kritikou individualistického a konzumního způsobu smýšlení, který ohrožuje mnohá společenská prostředí. Zároveň jim pomáhá dozrát, aby chápali život jako povolání, tj. jako dar a službu.

Je potřeba se chopit tohoto „znamení doby" a jasně vyjádřit jeho mnohé hodnoty, především ve výchově k solidaritě a v bohatství povolání, které zahrnuje.

Don Bosko dokázal zapojovat své chlapce, často velmi mladé, do téměř hrdinských úkolů dobrovolné služby. Stačí si vzpomenout na mladé „dobrovolníky" během epidemie cholery v Turíně. Prostřednictvím těchto služeb jim pomáhal dozrát v rozhodnutí pro životní povolání. Přímé zapojení samotných mladých do vlastní výchovy a do proměny prostředí bylo pro Dona Boska jedním ze základních klíčů jeho výchovného systému, a také skutečnou školou občanské angažovanosti a svatosti.

I my dnes chceme skrze dobrovolnou službu znovu nabídnout pohled na život jako povolání, inspirovaný evangeliem prožívaným podle salesiánské spirituality mládeže. Dobrovolník uvádí do života hodnoty a postoje, které jsou typické pro „kulturu povolání", a které jsme zdůraznili výše, jako je obrana a podpora lidského života, důvěra v sebe sama a v bližní, vnitřní život, který umožňuje objevit v sobě a v druhých Boží přítomnost a působení, ochota cítit zodpovědnost a zapojit se pro dobro druhých v postoji služby a nezištnosti. Tyto hodnoty je potřeba rozvíjet v průběhu formace dobrovolníků a musejí inspirovat jejich projekty i způsob služby, aby zkušenost dobrovolnictví utvářela jejich život jako angažovaných občanů a křesťanů a nezůstala jen jednou z mnoha zkušeností prožitých v mládí.

Tak se dobrovolná služba stane skutečnou školou života; přispěje k výchově mladých pro kulturu solidarity ve vztahu k druhým, především k těm nejpotřebnějším. Dává v nich růst duchu přijetí, otevřenosti k druhým a téměř přirozeně je zve k otevřenosti pro úplný a nezištný dar sebe sama.

Je tedy důležité podporovat volontariát v salesiánské rodině. Jedná se o nabídku, kterou je potřeba znát, využívat a doprovázet. Je sám o sobě typickou zkušeností, v níž lze adekvátně pěstovat kulturu povolání.

4. Závěr. Krása a aktuálnost salesiánského povolání

Při svých návštěvách Kongregace a dalších skupin salesiánské rodiny přítomných v různých místech, jsem si mohl všimnout, nakolik Don Bosko přitahuje a vzbuzuje nadšení jak mezi mladými, tak i mezi dospělými, obyčejnými lidmi, ale i veřejnými osobnostmi, politiky, sociálními pracovníky, v různých kulturách i mezi těmi, kteří patří k jiným náboženstvím. Když jsem se s mnohými z nich bavil, měl jsem možnost poznat jejich uznání pro salesiánskou přítomnost a dílo. Všichni jsou hrdí na to, že jsou bývalými žáky a že zažili salesiánskou pedagogiku. Připomínka Dona Boska často vzbuzuje velké lidové nadšení a mobilizuje celou populaci. To se například stalo v Panamě během novény svátku Dona Boska. Ten samý fenomén vnímáme během cesty urny Dona Boska napříč kontinenty. Jeho pedagogika a jeho styl výchovy, především pro toho, kdo ho zná a studuje, je považován za poklad, který je potřeba dávat poznat a zároveň uchovávat. Představuje totiž vhodnou odpověď na výzvy a očekávání dnešní mládeže.

To všechno nás povzbuzuje, abychom s důstojnou hrdostí a uznalou vděčností prožívali své povolání a cítili se dědici a pokračovateli zvláštního charismatu, který Bůh vzbudil pro mladé, především pro ty nejchudší a ohrožené. Během těchto 150 let salesiánských dějin od založení Kongregace a salesiánské rodiny vidíme, že se sen Dona Boska realizuje, že zapojuje široké hnutí osob, které sdílejí jeho ducha a angažují se v poslání pro mladé. My všichni jsme součástí a důkazem realizace tohoto snu.

Musíme tedy prožívat své salesiánské povolání s velkou vděčností a prvním znamením vděčnosti je naše vlastní věrnost, prožívaná s radostí a zářivým svědectvím. Musíme mluvit o svém povolání. Musíme mluvit o Donu Boskovi a jeho poslání. Musíme zdůrazňovat to, co salesiánská rodina skrze své skupiny uskutečnila ve světě a povzbuzovat mnoho lidí dobré vůle, aby nabídli nejen svou spolupráci, ale i svůj život, aby salesiánské poslání mohlo pokračovat ve světě ve prospěch mladých, které Bůh tolik miluje.

My všichni můžeme znát a vzpomenout si na bratry a sestry, komunity a skupiny, které žily a žijí své povolání obdivuhodným a přitažlivým způsobem. Jejich životy vzbuzují úctu a získávají mnohé. Mám v tuto chvíli na mysli postavu Dona Cimattiho, který svým sympatickým vystupováním, vlídností a hudebním nadáním dal poznat a ocenit Dona Boska a jeho dílo v Japonsku a vzbudil tak mnohá povolání; nebo postavu Dona Carreni, který v Indii spolu s dalšími velkými misionáři dal poznat a milovat salesiánské povolání, strhl mnoho mladých a rozhýbal proud povolání, jehož hojné ovoce ještě i dnes sklízíme. Připomínám i blahoslavenou sestru Marii Romeo, neúnavnou apoštolku v Kostarice, nebo zářivou postavu sestry Eusebie Palomino, nebo salesiánského spolupracovníka Attilia Giordaniho, nebo bývalého žáka Alberta Maravelliho, nebo Alexandrinu da Costa, nebo Nina Baglieriho.

I ve velmi obtížných podmínkách, jako např. v komunistických zemích, se členové salesiánské rodiny nezalekli překážek, neklesali na duchu a nestáhli se v očekávání lepších časů, ale snažili se věrně žít své povolání a vzájemně si pomáhali vytrvat v téměř nemožných situacích. Vznikly tak nové a tvořivé způsoby, jak v ilegalitě realizovat pastoraci v salesiánském duchu. Tímto způsobem byli i za těchto natolik nepříznivých okolností schopni vzbudit početná povolání k řeholnímu životu a pro salesiánskou rodinu.

Jsem si jistý, že každý z vás, v různých skupinách, kongregacích a institutech salesiánské rodiny, poznal bratry nebo sestry, okolo kterých vyrostlo mnoho povolání k řeholnímu životu. Jiní podpořili nasazení mnoha laiků pro poslání Dona Boska. Tato síla animace má svůj pramen v osobě našeho velkého otce Dona Boska. Ještě i dnes, pokaždé když naši laičtí spolupracovníci dobře poznají postavu Dona Boska, jeho výchovný systém a jeho spiritualitu, jsou hluboce nadšeni a cítí touhu dávat ho poznávat druhým.

Musíme být tedy hrdí na své salesiánské povolání; poznávat stále víc Dona Boska a především s nadšením žít a předávat jeho ducha a salesiánské poslání. Na znamení vděčnosti za dar salesiánského povolání, který jsme dostali, se snažíme ho dávat poznat všem, především mladým. Pokaždé, když je to možné, o něm budeme mluvit s našimi spolupracovníky a přáteli, kteří jsou s námi v kontaktu. Náš život, naše nadšení a naše věrnost budou naplno ukazovat, že věříme v krásu a hodnotu povolání, které jsme dostali. Věříme v jeho aktuálnost a prožíváme ho intenzivně, abychom

s radostí odpovídali na potřeby a očekávání dnešní mládeže a společnosti.

Pán Ježíš a Panna Maria Pomocnice nám svěřili tento cenný dar pro spásu mladých. Je to dar, který střežíme s láskou, intenzivně ho prožíváme a radostně předáváme.

Jako obvykle končím příběhem, který podle mě nabízí mnoho podnětů k zamyšlení nad tématem následování, cesty, základního životního rozhodnutí a nad Pánem jako jediným nejvyšším dobrem a skutečnou drahocennou perlou, pro kterou stojí za to všechno prodat. Všechno to jsou prvky, které mají co do činění s pojetím života jako povolání.

KARAVANA NA POUŠTI

Daleko na východě žil bohatý a mocný císař. Po celém světě se pěly chvály o jeho království, o jeho palácích, o jeho moudrosti. Avšak pěvci a vypravěči, kteří putovali od jednoho hradu k druhému, velebili především jeho nesmírné bohatství.
„Jenom klenoty z jeho koruny by stačily na živobytí pro jedno město!“ řečnili.
A jak tomu vždycky bývá, vzbuzovalo to závist a chtivost ostatních králů a národů. Některé divoké a násilnické barbarské kmeny se nahromadily u hranic a přepadly království.
Nikdo je nedokázal zastavit.
Císař se rozhodl hledat útočiště mezi věrnými kmeny, které žily v horách za hrozivou pouští.
Jedné noci opustil císařský palác v doprovodu hbité karavany, která přepravovala jeho pohádkový poklad zlatých desek, klenotů a drahokamů. Aby šli rychleji, doprovázely ho jen vybrané stráže a pážata, kteří mu přísahali naprostou věrnost až do smrti.
Stezka pouští se vinula mezi písečnými dunami spálenými sluncem, těsnými soutěskami a příkrými průsmyky. Bylo jen málo lidí, kteří tuto stezku znali.
Na půli cesty, když se šplhali po štěrkovitém svahu, se někteří velbloudi z karavany, vyčerpaní námahou a rozpáleným odrazem skal, lapajíce po dechu zhroutili a již nevstali.
Přepravované truhly se skutálely podél duny, roztříštily se a roztrousily celý svůj obsah mincí, klenotů a drahokamů, které zapadly mezi kameny a písek.

Panovník nemohl zpomalit svůj postup. Nepřátelé si již nejspíše všimli jeho útěku.
Jedním gestem, které vyjadřovalo něco mezi smutkem a velkorysostí, vybídnul svá pážata a stráže, aby si nechali drahokamy, které se jim podaří sebrat a vzít s sebou. Jediná hrst těchto drahocenných předmětů mohla zajistit bohatství na zbytek života.
Zatímco se mladí dychtivě vrhali na bohatý úlovek a lopotně šťárali v písku a mezi kameny, panovník pokračoval ve své cestě pouští. Všimnul si však, že někdo jde za ním.
Obrátil se a viděl, že se jedná o jedno z jeho pážat, které ho celé zpocené a udýchané následovalo.
„A ty," zeptal se ho „ses nezastavil, aby sis něco sebral?"
Mladík se na něj podíval klidným pohledem, plným důstojnosti a hrdosti, a odpověděl:
„Ne, pane. Já následuji svého krále."

Vyprávění nám připomíná rozhodující úryvek z Janova evangelia, který je mezníkem v Ježíšově životě:
„Od té chvíle ho mnoho jeho učedníků opustilo a už s ním nechodili. Ježíš řekl Dvanácti: ‚I vy chcete odejít?' Šimon Petr mu opověděl: ‚Pane, ke komu bychom šli? Ty máš slova věčného života. A my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi ten Svatý Boží.'" (*Jan* 6,66-69)

Tak náročné rozhodnutí odevzdat svůj život do rukou Božích je možné, jen když dokážeme – jak píše Madeleine Delbrêl – tančit a nechat se přitom vést Duchem svatým.

Tanec života

„Aby se člověk stal dobrým tanečníkem, s Tebou tak jako s druhými, není potřeba vědět, kam tanec vede. Stačí držet krok, být spokojený, lehký a především nebýt toporný. Není potřeba po Tobě chtít, abys vysvětloval kroky, které chceš udělat. Je potřeba být Tvým obratným a živým prodloužením. A přijmout od Tebe rytmus orchestru, který předáváš.

Je potřeba nechtít jít kupředu za každou cenu, ale přijmout obrátku, boční postup. Je potřeba se umět zastavit a umět klouzat, a ne chodit. A to všechno by byly jen kroky pošetilců, kdyby z nich hudba nevytvářela harmonii. My však zapomínáme na hudbu Tvého Ducha a děláme ze života gymnastické cvičení; zapomínáme, že ve Tvém objetí život je tanec a že Tvá svatá vůle je nepředstavitelná fantazie.

Kdybychom byli s Tebou spokojeni, Pane, nemohli bychom odolat potřebě tance, která se šíří světem a dokázali bychom uhodnout, co chceš, abychom tancovali, a osvojili bychom si kroky Tvé Prozřetelnosti.“

Milí bratři a sestry, přeji vám všem tuto vzrušující zkušenost nechat se vést Duchem svatým. Náš život se naplní radostí a nadšením a tehdy se jako Jan Křtitel budeme moci stát učiteli, kteří dokáží pomáhat svým učedníkům stát se učedníky a apoštoly Pána Ježíše.

Všechny vás objímám a přeji vám nezkalený rok 2011, bohatý na povolání pro celou salesiánskou rodinu.

Don Pascual Chávez V., SDB